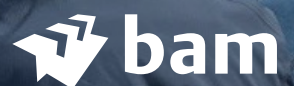

BAMformatie 2026•1

Vereniging
BAM Gepensioneerden

BAMformatie is een blad voor de leden van de Vereniging BAM Gepensioneerden (VBG) en verschijnt viermaal per jaar.

Gepensioneerde medewerk(st)ers van BAM en hun partner kunnen lid worden van VBG en zich aanmelden via onze website www.bam-gepensioneerden.nl. Het lidmaatschap bedraagt € 20 per persoon en is het eerste jaar gratis.

Bestuur

Voorzitter

Wim Konings

Vice-Voorzitter / Communicatie

Eric van Baarsel

Secretaris

Willem Aberson

Penningmeester

Jan Brouwer

Activiteitencommissie

Cor Cornelisse

Contactpersonen en leden

Reinier Schuring

Sociaal Economische Commissie

Frits Scheublin

Redactie BAMformatie

Eric van Baarsel

Heike Slingerland

Hilde Duin

Willem Aberson

Redactieadres BAMformatie

Duinlaan 139

2554 ES Den Haag

Mobiel: 06 513 15 330

E-mailadres: eric@evanbaarsel.nl

Informatieadres VBG

Secretariaat: Shirley Kortekaas

H.J. Nederhorststraat 1

2801 SC Gouda

Tel.: 0182 59 04 05

Website: www.bam-gepensioneerden.nl

E-mailadres: vbg@bam.com

IBAN nummer NL37 RABO 0188 6797 15

Vereniging BAM Gepensioneerden

De vereniging is aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden.

Inhoudsopgave

Pag. 2 Van de redactie

Pag. 3 Van het bestuur

Pag. 4 Van de Sociaal Economische Commissie

Pag. 6 Van de Activiteitencommissie

Pag. 7 Als het kan, graag mee met VBG

Pag. 8 Contactpersonen katern

Pag. 12 De wereld verandert, de kastanjebomen blijven

Pag. 13 Zaagbok

Pag. 14 Van Electra naar Keizer

Pag. 16 Jachtstoel

Pag. 16 Geld overmaken, korte historie en ontwikkeling in Nederland

Pag. 18 Krachtig ouder worden

Pag. 20 BAM Actueel

Pag. 21 Personalia

Nummer 2026 – 1 / maart (nr.119)

Eric van Baarsel, Willem Aberson, Wim Konings, Frits Scheublin, Reinier Schuring, Jan Brouwer, Cor Cornelisse

Van de redactie

Eric van Baarsel

Het zal jullie onmiddellijk zijn opgevallen: we hebben een nieuwe kaft, die de edities van BAMformatie in 2026 zal sieren. Nog niet zichtbaar is een andere wijziging van ons blad, namelijk de opmaak. Heike Slingerland

(lid redactiecommissie en grafisch vormgeefster) en Bas van den Berg van The Creative Hub (vormgever voor BAM) zijn druk in de weer om tot een andere pagina-indeling te komen. We zijn toe aan iets nieuws en streven naar een nog betere verschijning van ons verenigingsblad. In editie 2026-2 zullen jullie daar kennis mee maken.

We hebben een druk begin van het jaar achter de rug. Behalve de start van een minderheidskabinet dat naarstig op zoek moet naar steun bij de oppositie, werden we plotseling geconfronteerd met het uitbreken van een, naar het zich laat aanzien, zinloze oorlog in het Midden-Oosten. Het onvoorspelbare en inconsequente optreden van Trump met alle prijsopdrijvende gevolgen van dien, houden de gemoederen in de hele wereld al heel lang bezig. De tijden zijn voorgoed veranderd. Zoals onze voorzitter, die gelukkig weer in staat is om zijn taken op zich te nemen, terecht opmerkt, hebben we VBG nog. Hij kijkt uit naar de activiteiten, die de Activiteitencommissie voor ons in petto heeft.

De pensioenen blijven de gemoederen bezighouden. Inmiddels hebben we van bpfbouw ons nieuwe en vooral hogere pensioen ontvangen, maar de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel vraagt nog steeds de nodige aandacht. Daarnaast vindt er intensief overleg plaats met BAM over de indexering van de bij Nationale Nederlanden en Aegon ondergebrachte excedent-pensioenen. Zie voor meer informatie "Van de SEC".

De Activiteitencommissie staat nog even stil bij de activiteiten van het jaar 2025 en openbaart vervolgens het programma voor 2026. Inmiddels hebben jullie de uitnodiging voor de voorjaarsexcursie op 14 april ontvangen.

Het belooft weer een mooi jaar te worden en vergeet dus niet om je tijdje aan te melden.

Het Contactpersonen Katern bevat de nodige informatie over het wel en wee van onze onmisbare contactpersonen. Door een creatieve herindeling van een aantal kringen wordt het probleem van openstaande vacatures voor een deel opgelost. Ook zijn contactpersonen op pad gegaan en hebben zij leden bezocht. Een nieuwe contactpersoon stelt zich voor en stilgestaan wordt bij een initiatief van de kring Haarlem om kleding in te zamelen voor daklozen.

Tuinman, Timmerman en Cor Cornelissen ontbreken ook in deze editie niet met hun eigen karakteristieke bijdragen. De redactie is verheugd, dat zij getrouw voor elke editie de pen ter hand nemen en hun persoonlijke gedachten en ervaringen aan het papier toevertrouwen. Dank daarvoor.

Zoals de voorzitter in "Van het bestuur" belicht, is het BAM in 2025 vooral in financiële zin goed vergaan. Ga zo voort, zegt deze eindredacteur in alle bescheidenheid. In BAM Actueel tenslotte een aantal spraakmakende projecten. We sluiten zoals gebruikelijk af met de recente mutaties in ons ledenbestand, vermeld onder Personalia.

Veel leesplezier.

Eric van Baarsel

**Kopij voor BAMformatie
2026-2 gaarne uiterlijk 14 juni
2026 inleveren bij de redactie.**

Van het bestuur

Wim Konings

Begin maart, als ik aan deze tekst begin, straalt de zon. Erg verleidelijk om het maken van deze tekst even te laten liggen en een bezigheid buitenshuis te zoeken. Nu hoor ik menigeen denken dat het een met het ander

gecombineerd kan worden. Dat is terecht, maar het verwoorden van de werkzaamheden van het bestuur vraagt focus en ook het gebruik van het geheugen. Daar hoort geen afleiding bij.

Het is voor mij ook weer een beetje wennen nu ik, na een behoorlijke tijd afwezig te zijn geweest, weer mijn plaats kan innemen. De herstelperiode ligt achter me en al kan ik mijn kleinkinderen bij een wedstrijdje voetbal nog niet wegspeken, ik doe wel weer mee.

Tijdens mijn afwezigheid heeft het bestuur uitstekend gefunctioneerd, waarvoor mijn complimenten. Met extra inzet en grote betrokkenheid is mijn afwezigheid goed opgevangen. Het bestuur stond voor grote uitdagingen en die zijn er nu ook weer. Tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) in Juni zullen twee al lang zittende bestuursleden aan de beurt zijn om af te treden en zij stellen zich niet meer herkiesbaar. Het bestuur is intensief bezig met de opvolging, rekening houdende met de statutaire voorschriften.

Bij het uitkomen van deze BAMformatie 2026-1 zijn ook de jaarcijfers van de Koninklijke BAM Groep over 2025 bekend. Deze zijn met een omzet van € 7 miljard en een gecorrigeerde

EBITDA (operationele winst voor aftrek van vooral rente, belasting en afschrijvingen) van € 400 miljoen goed te noemen. Hiervan werd in Nederland € 3,5 miljard omzet gerealiseerd met een gecorrigeerde EBITDA van € 250 miljoen. Deze cijfers geven aan, dat BAM volledig terug is op het gewenste niveau. Een knappe prestatie in een toch blijvend risicovolle markt, die BAM op professionele wijze benaderd.

Het aantal leden is het voorgaande jaar en de eerste maanden van 2026 redelijk stabiel gebleven na een aantal jaren van daling. De periode is te kort om er een conclusie aan te verbinden, maar liever zó dan het scenario van de afgelopen jaren.

We hebben in Nederland ook een nieuw kabinet (Jetten 1) dat inmiddels aan het eind van de wittebroodsweken is. Afgaande op de eerste debatten krijgt dit minderheidskabinet het zwaar om voor hun voorstellen een meerderheid te vinden in zowel de Tweede als de Eerste Kamer. Het is ook wel bijzonder dat er bij een aantal partijen afsplitsingen of ordinaire ruzies voorkomen. Dat bevordert niet een betrouwbare en professionele uitstraling van de politiek en dat is nu net waar we met z'n allen behoefte aan hebben.

Inmiddels zijn we geconfronteerd met een oorlog in het Midden-Oosten, terwijl die in Oekraïne nog voortduurt. En dat allemaal door het gedrag van leiders, die politieke macht ontlenen aan militaire kracht. Dat maakt de nabije toekomst niet rooskleurig.

Ik wil zeker niet in mineur eindigen en daarom denk ik maar aan alle leuke uitjes, die we dit jaar nog voorgeschoteld gaan krijgen.

Een fijn verenigingsjaar toegewenst.

Wim Konings
Voorzitter

Van de Sociaal Economische Commissie (SEC)

Het nieuwe pensioenstelsel

Frits Scheublin

Op 1 januari is bpfBOUW overgegaan op het nieuwe pensioenstelsel. Op dat moment was de dekkingsgraad 141,0%. Omdat er in het nieuwe stelsel minder reserves worden aangehouden, kan bpfBOUW de overdekking een nieuwe bestemming geven. Van de overdekking wordt circa 10% gebruikt om de nieuwe reservepot te vullen. En nog circa 10% wordt gebruikt voor enkele noodzakelijke systeemcorrecties en voor toekomstige administratieve kosten. De resterende 20,8% wordt gebruikt om de pensioenen eenmalig flink te verhogen. Het lukte niet om het nieuwe pensioen gelijk in januari uit te keren, maar in februari wel. Ook werd in februari een correctie voor het te weinig betaalde in januari uitgekeerd.

Niet alle BAM-gepensioneerden zijn verzekerd bij bpfBOUW. Zo'n 10% van onze leden krijgen hun pensioen van de bedrijfstakpensioenfondsen voor Rail en OV, PMT of PME.

Pensioenfonds PMT, het fonds voor 34.000 klein metaalbedrijven, is ook op 1 januari overgegaan naar het nieuwe stelsel. Hier was de dekkingsgraad bij de overgang 122,3% en de eenmalige pensioenverhoging bedraagt 8,3%. Pensioenfonds PME, het pensioenfonds voor de grotere bedrijven in metaal en elektrotechniek, zal pas op 1 januari 2027 overgaan op het nieuwe stelsel. Per 1 januari 2026 kon de overdekking dus nog niet worden uitbetaald, maar de pensioenen werden wel volgens de regels van het oude stelsel met een indexering van 2,8% verhoogd.

Ook het Pensioenfonds voor Rail en Openbaarvervoer is op 1 januari 2026 overgestapt op het nieuwe stelsel. Met een

dekkingsgraad van 141,5% is er voldoende ruimte voor een flinke eenmalige verhoging van de pensioenen. Hoeveel dat precies wordt, was nog niet gepubliceerd toen ik dit schreef.

Rail en OV gaf wel op 31 december 2025 nog een laatste indexatie op basis van de oude regeling van 3,02%.

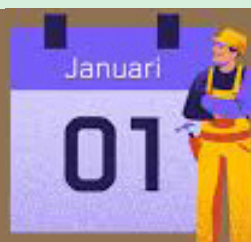
De indexatie van de NN- en Aegon Pensioenen

Sommige VBG-leden krijgen (een deel) van hun pensioen uitgekeerd door Aegon of Nationale Nederlanden (NN). In 2012 heeft BAM eenzijdig de verplichting tot indexatie van deze pensioenen opgeschort. Aanleiding was de zwakke financiële positie van BAM. Afsproken werd dat BAM, als het beter zou gaan met de onderneming, de pensioenen weer zou verhogen. Er werden vier criteria afgesproken waaraan de resultaten van BAM zouden moeten voldoen, de zogenaamde stoplichten. Het betreft de winstmarge, solvabiliteit, cashflow en kredietwaardigheid. Op grond van het jaarverslag over boekjaar 2024 kon worden vastgesteld, dat alle vier de stoplichten op groen stonden.

Sindsdien zijn we in gesprek met BAM over de manier waarop en de mate waarin de pensioenen weer geïndexeerd kunnen worden. Dat doen we in nauwe samenwerking met de Centrale Ondernemingsraad en met de hulp van

**bpfBOUW is
overgestapt op
het vernieuwde
pensioen**

onze externe adviseur. Tot nu toe zijn we nog niet tot een vergelijk gekomen. Intussen is ook het jaarverslag over 2025 beschikbaar. Het gaat nog steeds heel goed met BAM en ook in 2025 staan de stoplichten op groen. Er is dus alle reden om iets aan het herstel van de genoemde pensioenen te doen. We blijven daarover in gesprek met BAM.

NN-Pensioenen

Tenslotte de NN-pensioenen. De indexering van deze pensioenen is in de afgelopen 12 jaar 20% achter gaan lopen op vergelijkbare pensioenen verzekerd bij Aegon. Wij vinden dat BAM alle categorieën gepensioneerden op gelijke wijze moet behandelen. Dit verschil is niet te rechtvaardigen. Ook hier maken we ons sterk voor.

Frits Scheublin

VO-Verkiezingen 30 april t/m 13 mei

Er komen verkiezingen aan. Niet voor de gemeenteraad, want die liggen alweer achter ons als je dit leest. Nee, voor het Verantwoordingsorgaan (VO) bij bpfBOUW. Op 1 juli 2026 eindigt de zittingstermijn van het huidige VO. Daarom worden er verkiezingen georganiseerd en wij doen natuurlijk weer mee. In april krijgen alle gepensioneerde deelnemers een stembiljet per post of mail toegestuurd. Daarmee kan je schriftelijk je stem uitbrengen. Maar je krijgt ook een unieke code, waarmee je digitaal kunt stemmen. Je hoeft de deur dus niet uit, als je dat niet wilt.

De gepensioneerden van de grootste bouwbedrijven hebben samen een kieslijst ingediend onder de naam Vereniging Pensioengerechtigden Bouw (VPBouw). Er staan 15 kandidaten uit verschillende bouwbedrijven op deze kieslijst. VBG is goed vertegenwoordigd met 4 BAM-gepensioneerden op de lijst. Nu zijn er maar 6 van de 13 zetels in het VO voor gepensioneerden bestemd. En de vakbonden FNV en CNV dienen ook een lijst in. In het huidige VO is de verdeling 1 FNV, 1 CNV en 4 zetels voor VPBouw. Veel van onze 15 kandidaten zijn dus lijstduwers. De stembiljetten en de digitale stemmen moeten tussen 30 april en 13 mei worden ingeleverd. Let dus op de post/mail en laat geen stem verloren gaan.

Frits Scheublin

VPBouw Kieslijst

1	Frits Scheublin	BAM/HBG Utiliteitsbouw	9	Harm Boelens	Strukton
2	Leo van Vliet	Volker Wessels/ANBO	10	Robbert van Schendel	Tebodin
3	Arjen de Geus	Ballast Nedam	11	Danker de Bruin	BAM/Wilma
4	Marielle Jansen	Van Wijnen & ERA (TBI)	12	Rob Dansberg	ERA Contour (TBI)
5	Jan Jochems	Heijmans	13	Piet de Vries	De Vries en Verburg
6	Jan Doolhof	Volker Wessels	14	Laurens Olde Nordkamp	Trebbe
7	Diederik Kuling	BAM Duitsland	15	Carlien Heuvelink	BAM/HBG Woningbouw
8	Teun de Jong	Ballast Nedam			

Van de Activiteitencommissie

Cor Cornelisse

Zoals gebruikelijk blikken we in het begin van het jaar nog even terug op ons recreatieve jaar 2025. Het aantal deelnemers is redelijk stabiel gebleven. Met vaak leuke reacties en veel waardering voor de gekozen bezoekslocaties en het geboden programma, geeft dat de Activiteitencommissie (AC) een goede basis om enthousiast door te gaan. Op de acht georganiseerde activiteitendagen ontvingen we 648 leden, partnerleden en introducés. Hiervan gingen er 315 één of meerdere keren mee, hetgeen neerkomt op 37% van ons huidige ledenbestand.

Op onze activiteitendagen was het over het algemeen redelijk weer, veelal zoals te verwachten valt in de verschillende jaargetijden. Dikwijls met Hollandse luchten en soms een korte stevige regenbui of wat langer gespetter. Tijdens onze sportieve dagen met Petanque in Gouda en golfen in Lieren was het mooi zomerweer.

In 2025 kregen we te maken met twee heuse hittegolven. Gezien de klimaatontwikkeling is het verstandig om hierop voorbereid te zijn. Om die reden heeft de AC een hitteplan opgesteld waarin is aangegeven hoe te handelen als er tijdens geplande recreatieve dagen een hittegolf wordt voorspeld. Het nieuwe hitteplan hoefde nog niet in werking te worden gesteld. Meer is te lezen in het komende Jaarverslag 2025. Alle uitgebreide verslagen met mooie foto's van verschillende deelnemers staan in de BAMformaties uit 2025 op onze website. Partners van de commissieleden en een aantal bereidwillige leden hebben weer meegeholpen, waarvoor hartelijk dank.

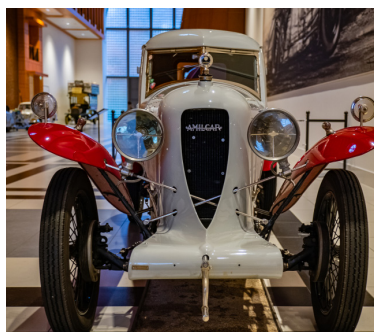

Burgers Zoo Arnhem

Wilhelminasluis Andel

Het programma voor dit jaar 2026 heeft de commissie al grotendeels ingevuld. Bij de voorjaarsexcursie op dinsdag 14 april maken we vanuit Drimmelen een veelzijdige vaartocht vol historie, waterbeleving en natuur door het land van Heusden & Altena en de Biesbosch. De voorjaarsbijeenkomst met de Algemene Ledenvergadering (ALV) op woensdag 3 juni beleven we bij Burgers Zoo in Arnhem met in de middag interessante rondleidingen door de Bush, Mangrove en Ocean. De najaarsbijeenkomst voert ons in september op twee dagen naar het Oude Ambachten & Speelgoed Museum in Terschuur en naar de fraaie Zandsculpturen in het nabij gelegen Garderen. Begin november brengt de najaarsexcursie ons ook twee dagen naar het Louwman Automuseum in Den Haag/Wassenaar met rondleidingen door de weer verder aangevulde collectie. Voor de sportievelingen beleven we op vrijdag 17 juli het eerste lustrum van de Petanque-middag in Gouda en op donderdag 20 augustus gaan we traditiegetrouw golfen (inclusief een clinic) op de banen van golfclub De Scherpenbergh in Lieren bij Apeldoorn. Voor een overzicht en meer informatie bezoek je onze website.

Louwman Automuseum Den Haag

Zandsculpturen Garderen

In het afgelopen jaar hebben er meerdere introducés en echtgenotes/partners, die geen lid zijn van onze vereniging, deelgenomen aan onze activiteiten. Hun eigen bijdrage was

dezelfde als die van de leden. Toch vinden we het verantwoord en eerlijker naar de leden toe om hen een extra eigen bijdrage van € 10,00 te vragen bij deelname aan een activiteit.

We hebben al eerder geschreven over het relatief grote aantal personen dat, na zich te hebben aangemeld, vlak voor de geplande recreatieve dagen zich toch nog afmeldt. Bij de te bezoeken locatie moeten we meestal minimaal een week van tevoren en soms langer het aantal deelnemers opgeven. Contractueel worden we in toenemende mate gehouden aan de kosten die horen bij het opgegeven aantal deelnemers. Na de in de uitnodiging uiterste datum van afmelding houden we ons daarom noodgedwongen strikter aan de noodzaak om kosten in rekening te brengen. Wij zullen hier begripvol en zorgvuldig mee omgaan.

In BAMformatie 2025-4 is melding gemaakt van het houden van een digitale enquête. In ieder geval gaat het over de vragen hoe jullie kijken naar:

- verkeersintensiteit en tijdige bereikbaarheid van de te bezoeken locatie, vooral op dinsdagen en donderdagen;
- aangepaste en/of andere programma's i.v.m. de toenemende leeftijden van onze leden;
- gescheiden dagen voor leden met veel fysieke beperkingen;
- voorjaarsbijeenkomst met Algemene Ledenvergadering aantrekkelijker maken om aan deel te nemen;

Wellicht hebben jullie zelf suggesties voor vragen. Meld ze ons per email via:
activiteiten@bam-gepensioneerden.nl

De AC blijft werken aan aantrekkelijke en inspirerende programma's. We ontvangen jullie graag ook dit jaar op onze recreatieve activiteitendagen om elkaar te ontmoeten en bij te praten.

De Activiteitencommissie

Als het kan, graag mee met VBG

Onze leden Han Kamp en Carla Teeuwen gaan altijd graag mee met de door ons georganiseerde dagen. Zij zijn trouwe bezoekers en laten dat hierbij weten.

De Activiteitencommissie

Als we een uitnodiging krijgen, zijn wij altijd weer benieuwd waar de reis naar toe gaat en nieuwsgierig naar wat we te zien krijgen. Zoals naar Overloon en het Oorlogsmuseum, een geslaagde dag met rondleidingen en een goede uitleg van bevlogen gidsen. We komen door jullie op plekken waar je samen niet snel naar toe gaat, maar met een gezelschap is dat anders en veel leuker. Het zijn ook altijd prima verzorgde dagen met lekker eten en drinken. Je ontmoet mensen die je wel of niet kent, maar allemaal 'Bammers' om gezellig mee te praten.

We hopen dat we nog lang mee kunnen om te genieten van jullie mooie recreatieve dagen.

Daar maken we graag tijd voor vrij.

Han Kamp en Carla Teeuwen

Contactpersonen Katern

Van en over contactpersonen

Reinier Schuring

Vorig jaar hebben we afscheid genomen van Giny Hueber. De kring waarvoor zij verantwoordelijk was, is verdeeld over twee andere kringen. Dit jaar hebben we dat ook weer gedaan toen Jean en Elly Muijtjens hadden aangegeven er ook

mee te willen stoppen. Na ruim achttwintig jaar contactpersonen te zijn geweest, lag het ook wel in de lijn der verwachtingen dat het een keer 'genoeg' zou zijn. Mede omdat ze ook wat fysieke klachten kregen, is er een punt achter gezet. Samen met Rob Kuipers (kring Rotterdam 2), Carlien Heuvelink (kring Rotterdam-Noord) en Jean en Elly hebben we in onderling overleg de indeling van deze kringen aangepast. Het officiële afscheid van Jean en Elly zal plaatsvinden tijdens de vergadering van het bestuur met commissieleden en contactpersonen in Gouda op 10 april a.s.

Het lukt niet in alle gevallen dat we de herindeling van kringen kunnen gebruiken om een vacature te voorkomen, maar gelukkig is het in deze kringen goed gegaan. Dank aan de contactpersonen die er op deze wijze wel wat extra werk bij krijgen. Zoals in de vorige editie al vermeld, is Jan Molenaar bereid om de taak van contactpersoon voor de kring Limburg op zich te nemen. Jan is op 1 januari gestart en stelt zichzelf aan jullie voor. Jan, succes gewenst.

Een andere Jan heeft een heel ander initiatief ondersteund. Het betreft Jan Visser, die zich in zijn kring heeft ingezet om 'overbodige' winterkleding in te zamelen voor daklozen. Prachtig idee Jan, chapeau. Verder zijn er in dit katern diverse verslagen van 'contactpersonen op pad' opgenomen.

Goed bezig, mensen.

Veel leesplezier

Reinier Schuring

Contactpersoon stelt zich voor

Jan Molenaar

Mag ik me even voorstellen: Jan Molenaar. Geboren en getogen in Noord-Holland kwam ik na mijn hts-studie in 1981 in dienst bij HBM regio Noordwest. Als werkvoorbereider en projectorganisator

heb ik aan vele mooie werken in Amsterdam en omgeving mogen meewerken. Bijna altijd op de werken zelf. Na twintig jaar werd de overstap gemaakt van het westen naar het zuiden van het land: Eindhoven. Ook daar mocht ik aan vele mooie projecten mijn steentje bijdragen, zowel op de werken als in de calculaties van projecten. Met name op het gebied van planningen en bouwplaats kosten. In deze jaren ben ik ook bij de Ondernemingsraad (OR) en in de Centrale Ondernemingsraad (COR) terecht gekomen.

Terugkijkend op een enerverende, drukke, maar boeiende tijd ben ik in 2023, na bijna tweeënvijftig dienstjaren, gestopt. Vanaf deze tijd geniet ik sindsdien van mijn pensioen en alles wat op mijn pad komt. Zo ben ik vanaf 1 januari 2026 contactpersoon voor de kring Limburg en vanuit deze rol hoop ik zowel oude als nieuwe collega's te ontmoeten. En vooral een beeld te krijgen waarmee zij in deze periode bezig zijn en waarvan zij genieten.

Jan Molenaar

Contactpersonen op pad

Marielle Jansen

Gerrit van der Ven wordt binnenkort 80 jaar. Altijd leuk om bij Gerrit en Tinie van der Ven op bezoek te gaan. In het centrum van het oude Montfoort bewonen zij een comfortabel appartement. Boodschappen

doen kan vlakbij en voor de langere afstand kunnen ze een beroep doen op de plaatselijke vrijwilligerstaxi, die op donderdag altijd bestuurd wordt door..... jawel, onze eigen Wim Beukers.

Tinie en Gerrit van der Ven

Ondanks de Parkinson is Gerrit heel actief. De dag begint met een half uur hometrainer, waar Gerrit al menige kilometer op heeft afgelegd. Iedere dag een wandelingetje naar de supermarkt en, als het weer meezit, ook iedere dag een fietstochtje buiten. De plannen voor de zomervakantie zijn al klaar en de jubileumverjaardag van Gerrit wordt binnenkort gevierd, samen met de (grote) familie.

Veel plezier, Gerrit en Tinie.

Wim Beukers, bij velen wel bekend, werd begin december 85 jaar. Hij is actief in de Activiteitencommissie en doet daarnaast ook veel vrijwilligerswerk. Daarvoor kreeg hij een paar jaar geleden zelfs een koninklijke onderscheiding.

Wim Beukers

Ik was bij hem op bezoek, natuurlijk om hem te feliciteren, maar ook om te horen welk avontuur hij nu weer had meegemaakt. Dat bleek een prachtige rondreis door IJsland te zijn geweest, waarvan ik het fotoboek mocht bekijken. Wim maakt deze prachtige reizen samen met zijn dochter, al even avontuurlijk aangelegd als hij!

Marielle Jansen
Contactpersoon kring Utrecht

Sjef Hoevenaars

Piet en Marijke Colpaart

Na de overdracht op 1 juli van kring Den Bosch naar kring Brabant- Midden hebben we contact gezocht met Sjef en Ineke Hoevenaars om kennis te maken.

Ineke en Sjef Hoevenaars

Op 1 oktober was het moment daar. We werden heel hartelijk ontvangen en er volgde een heel bijzondere ontmoeting. Nadat Sjef in 2007 met de VUT ging, heeft hij zich samen met Ineke gestort op twee bijzondere hobby's:

- Complete miniatuur poppenhuizen, compleet ingericht met verlichting, beklede trappen, vloerbedekking, meubels, badkamers en diverse personages in stijl gekleed.
- Sint Joris Gilde Berlicum. Hij trad toe in 2010 en hiervan is Sjef de Keizer. Daar schrijft hijzelf voor onze leden een heel mooi verslag over, dat elders in deze editie is geplaatst

Poppenkast

Daarnaast beoefent Sjeff de tennissport en treedt hij op als techneut in het cultureel centrum. Ons bezoek met deze interessante mensen heeft dan ook enkele uren geduurd. Mooi om dit ook zelf als contactpersonen te beleven.

Piet en Marijke Colpaart
Contactpersonen kring Brabant Midden

Ineke Roedoe

De heer Kelder is 98 jaar en woont nog zelfstandig. Hij heeft 17 jaar bij HBG gewerkt en is als timmerman begonnen bij "de Knip".

A. Kelder

Op 60-jarige leeftijd is hij met de VUT gegaan. Die regeling werd toen volop benut. De heer Kelder heeft verder geen hobby's. Zijn werk was zijn hobby. Hij heeft wel heel veel interesse in het dagelijks leven. Het nieuws volgt hij met grote belangstelling. De bezoeken/telefoontjes van de Vereniging BAM Gepensioneerden stelt hij zeer op prijs.

Ineke Roedoe
Contactpersoon kring Gouda 1

Carlien Heuvelink

De laatste maanden ben ik een paar maal op bezoek geweest bij Edith en Mink Baak in Krimpen aan den IJssel. Twee bezoeken waren in verband met de respectabele kroonjaren van beiden. In december 2025 is Edith 85 jaar geworden en in januari van dit jaar tikte Mink de leeftijd van de sterken, namelijk 90 jaar aan. Ondanks hun leeftijd zijn ze, even los van de ongemakken die je op die leeftijden kunt krijgen, nog behoorlijk vitaal. Het waren zeker hele gezellige bezoeken, waar ik uiterst gastvrij ben ontvangen.

Edith en Mink Baak

Mink, die tijdens zijn werkzame leven hoofd Personeelszaken (wat tegenwoordig HR genoemd wordt) van BAM Utiliteitsbouw is geweest, heeft mij weer wat kennis bijgebracht over de historie van BAM. En dat is voor mij met mijn HBG-achtergrond zeker interessant. Ze voelen zich zeer betrokken bij de activiteiten van de vereniging en bezoeken deze ook met de nodige regelmaat.

Carlien Heuvelink
Contactpersoon kring Rotterdam Noord

Reinier Schuring

Als er een jubileumverjaardag of huwelijksdatum is, komen de contactpersonen in actie om daar aandacht aan te besteden. Als het jubileum bij een contactpersoon zelf voorkomt, is aan mij de eer om hier aandacht aan

te mogen besteden. Zo was op 9 januari Ria Stevens aan de beurt. Zij jubileerde op een prachtige 80-jarige leeftijd. Met Tiny ben ik op 20 januari naar Culemborg getogen met een prachtige bos bloemen in de bekende BAM kleuren.

Ria Stevens

Toen we voor de deur parkeerden, viel ons oog op een bord in de tuin met grote letters "Uitverkocht". Wat vreemd, dachten wij. Je huis kan wel verkocht worden, maar uitverkocht? Wat dichterbij het bord konden we ook de kleine letters lezen, "de honing is". Toen we aan de thee met een appelflap zaten, wilden we wel iets meer weten van de honing. Ton en Ria hebben momenteel 13 bijenvolken bij hun huis staan. In de winter worden die 'gevoed' met suikerwater. In het voorjaar haalt Ton het overgebleven suikerwater weg bij de bijenvolken. De bijen gaan dan zelf weer voedsel halen in de natuur. Daar maken ze weer honing van die door Ton en Ria wordt gebruikt en verkocht. Dat gebeurt meestal in de periode van mei tot en met augustus. In die periode is er dus volop honing te koop. Leuke en drukke hobby dus.

Maar zo doen ze nog veel meer. Om te beginnen hebben ze een flinke tuin, die nogal wat onderhoud vraagt. Maar daarnaast hebben ze ook nog een moestuin aan het einde van de straat. En kinderen, kleinkinderen en ook nog een aantal vrijwilligerstaken in kerk en samenleving. Wat prachtig dat je dat op hun

leeftijd nog allemaal kunt doen. Ria, nogmaals van harte gefeliciteerd en een mooie toekomst gewenst.

Reinier Schuring
Coördinator

Kerstinzameling "Samen de winter door"

Jan Visser

In samenwerking met Rotary Club Amsterdam West hebben leden van de Kring Haarlem meegedaan met de inzameling van warme kleding voor daklozen.

Het betreft een groep van 50 daklozen, die dagelijks opgevangen wordt in een pand aan de Kloveniersburgwal in Amsterdam.

Stel je voor dat je met Kerstmis dakloos bent en in de buitenlucht moet slapen. De nachtopvang gaat volgens de Winter Koude Regeling alleen open als 's nachts de gevoelstemperatuur onder de 0 graden Celsius is.

Aan de oproep om eens in de kledingkast of op zolder te kijken wat aan warme kleding niet meer gebruikt wordt, is goed gehoor gegeven. Broeken, truien, sokken, wanten, mutsen, T-shirts, broekriemen, windjacks, wandelschoenen en rugzakken kwamen er tevoorschijn. Dat ruimt op en deze artikelen werden dankbaar ontvangen. Nogmaals dank aan alle gulle gevers en misschien vindt dit elders navolging. Want als je een kritische blik in je kledingkast werpt of de zolder opruimt, kom je vast dingen tegen waar een ander nog veel plezier aan kan beleven.

Jan Visser
Contactpersoon kring Haarlem

De wereld verandert, de kastanjabomen blijven

Hans Jansen

Op 11 augustus vindt er in Frankrijk een jaarlijkse boerenmarkt (foire) plaats. In een klein gehucht, Caminel genaamd, gelegen in de Lot op de grens met de Dordogne.

De **Foire de Caminel**

wordt beschreven als een overblijfsel van een traditie die teruggaat tot de Middeleeuwen. Het evenement vindt steeds plaats op 11 augustus en is volgens lokale bronnen de voortzetting van een eeuwenoude bijeenkomst rond de vroegere aanwezigheid van een monastieke gemeenschap en een kerk (Saint-Laurent) op deze plek. Deze traditie zou zijn ontstaan in een tijd, dat landbouwers en pelgrims oliën en producten naar de monniken brachten in verband met religieuze en agrarische rituelen vóór de marktdag.

Verslag van een bezoeker

Ik ben zeker meer dan 50 keer naar de jaarmarkt van Caminel geweest. Hoewel de handelaren en ook de horeca langzaam maar zeker zijn veranderd, weerspiegelt dit de wereld die we hebben opgebouwd. Maar wees gerust, de vriendelijkheid en gastvrijheid van de inwoners van Bourianes (natuurgebied in de Lot) zijn onveranderd gebleven. Er worden nog steeds felle rampeauwedstrijden (traditioneel kegelspel) gehouden en grappen gemaakt in het dialect (het occitaans). De burens uit alle omliggende dorpen zouden deze jaarmarkt voor geen goud willen missen. Ze stoppen in de drukke gangpaden om elkaar het laatste nieuws

te vertellen over geboortes, overlijdens, alles wat in het sociale leven belangrijk is en waarvoor de sociale media ons vragen om onze rug toe te keren. Om al deze goede redenen kom ik de volgende jaren ook terug naar Caminel! En als je zin hebt, raad ik je een wandeling aan onder de eeuwenoude kastanjabomen. De sfeer is er magisch en als je goed luistert, hoor je ze vertellen over de feesten die er sinds de middeleeuwen zijn gehouden en hoeveel avonturen van beloften en breuken zich daar moeten hebben afgespeeld. Het is in elk seizoen een bezoek waard. Kom naar de schaduw van de duizendjarige kastanjabomen van de "Ol mé del Mounde" Op de affiche staat de vertaling van: "le centre du Monde" -- Het Middelpunt van de wereld, voor een typische streekdag!

Wat zijn de attracties?

Dat zijn de meloenen- en ezelsmarkt, het kegelspel en diverse kermisattracties. En in de avond is er een gratis bal op een overdekte dansvloer met Thierry Soulier.

Het dorp Caminel

Caminel is een landelijk dorpje in het Franse departement Lot, tussen Masclat en Fajoles. Het dorp heeft slechts enige tientallen inwoners die verspreid wonen over de oppervlakte van het dorp. Het dorp heeft geen eigen kerk en valt onder de gemeente Fajoles.

Binnen de dorpsgrenzen ligt het Forêt de Caminel, een oud kastanje-bos. In het dorp stond vroeger een klooster, dat nu echter geheel verdwenen is. Het plaatsje Rocamadour ligt in de buurt. Rocamadour ontleent zijn naam aan Sint-Amadour, een kluisenaar wiens relieken in de 12e eeuw werden ontdekt, waardoor dit dorp een belangrijke bedevaartsplaats op de Santiago de

Compostella-route werd. Het dorp Rocamadour is trouwens na de Mont Saint-Michel de meest bezochte bedevaartsplaats van Frankrijk.

De jaarmarkt

Steeds op 11 augustus vindt de jaarmarkt plaats. Deze markt is opgesteld in een bos, onder de tamme kastanjabomen. Niemand weet hoe lang ze al bestaan. Ze zijn er altijd al geweest! De jaarmarkt wordt omzoomd door vele auto's. Deze worden gratis geparkeerd in de omringende grasvelden.

Deze markt bestaat uit diverse kramen. Waar je naast fruit, en andere etenswaren ook terecht kunt voor kleding, manden, planten, diverse keukengereedschappen, maar ook voor dekens en matrassen. Die laatste worden luidkeels door standhouders aangeprezen.

Als fruit zie je veel meloenen. Deze worden veelal per kist verkocht. Ook vindt je er ezels. Deze werden vroeger als lastdieren gebruikt maar nu alleen nog als gezelschapsdieren. Alles wordt opgeluisterd door de muziek van groepjes muzikanten.

Deze markt wordt veel bezocht door dorpingen uit de omgeving, aangevuld met de vele toeristen. Want de toeristenplaatsen Sarlat en Les Eyzies en natuurlijk de rivier de Dordogne liggen in de buurt. In tegenstelling tot de hectiek van Nederland zijn dergelijke landelijke markten een verademing.

Tuinman

Zaagbok

Timmerman

Als je hout weet voor je kachel of haard, ben je een gelukkig mens. Naarmate je ouder wordt, klimt de behoefte aan een zaagbok. Eén die kan worden opgeklapt en gedragen naar de stammen of takken of met de auto kan vervoerd zonder je rug te overbelasten.

Zoek als bouwmaterialen daarvoor drie paar 2 x 4' en wat deelhout, 3 stuks slotbouten en 3 stuks touw en de bouw kan beginnen. Na het werk past die zaagbok onder de huisgoot ,of achter de berging. Wat deze zaagbok vooral onderscheidt, is dat die gemakkelijk kan worden opgetild en gedragen naar de houtvoorraad van bijvoorbeeld forse stammen of zware takken. Voor de heg is die niet nodig..

TIMMERMAN

Van Electra naar Keizer

Sjef Hoevenaars

De vrije tijd na ingaan van de VUT

In 2007 mocht ik met de VUT op een leeftijd van 61 jaar en 7 maanden. Ik heb mijn vrije tijd de eerste jaren vooral ingevuld met tennissen, als vrijwillige technicus

Theater Support in ons cultureel centrum en met oppassen op onze kleinkinderen (momenteel acht), die vanaf 2004 in ons leven kwamen. Mijn werkgever in 2007 was BAM Infratechniek Zuid in 's-Hertogenbosch, die mijn vorige Werkgever Hoka BV. in 2000 had overgenomen.

Gildebroeder bij het Sint Joris Gilde Berlicum
In 2010 ben ik bij het plaatselijke Sint Joris Gilde gegaan. Het eerste jaar als aspirant-lid (proefperiode). Om ingevendeld lid te kunnen worden moet men tenminste een jaar aspirant-lid zijn geweest. Voorts moet in een ALV-vergadering bij meerderheid van stemmen van de ingevendelde leden een akkoord worden gegeven, dat ik ingevendeld mocht worden. In 2011 ben ik als volwaardig lid (gildebroeder) ingevendeld. Als tamboer ben ik actief geweest totdat ik koning werd.

Een gilde, wat is dat eigenlijk?

Het Gilde is een club van mensen met een bepaalde interesse. Zo is ons Gilde een schuttersgilde. Vroeger had je ook veel ambachtsgilden die waakten onder meer over de kwaliteit van hun werk door het afnemen van examens voor het gezellen-diploma of meesterbrief.

Groepsfoto Sint Joris Gilde Berlicum 2024

Maar een schuttersgilde, ook wel schutterij genoemd, heeft een heel andere, historische en vooral sociale achtergrond. Daarvoor moet je tot de Middeleeuwen teruggaan. Kijken we in de "Dikke van Dale" dan zien we het doel en de taak duidelijk omschreven, namelijk: "Een plaatselijke militaire organisatie van gewapende burgers voor handhaving van binnenlandse orde en bescherming van de medeburgers".

Die functie van Schuttersgilde kwam te vervallen toen ons land een nationaal leger kreeg. Met de Landweervet in 1901 - nog maar ruim een eeuw geleden dus - werden ze van hun beschermende taak ontheven. Dat verklaart waarom de schuttersgilden erkend immaterieel cultureel erfgoed zijn. Tot vandaag echter heeft het verdedigen tegen de vijand plaats gemaakt voor het verdedigen van de gilde-eer. In de vorm van sport en spel, maar dan wel volgens deels eeuwenoude regels en tradities. En met de attributen van weleer, zoals geweren, kruisbogen, vendels, trommen en bazuinen. Een gilde is er voor God, Koning en Vaderland.

Ruim vier eeuwen Sint Joris Gilde

Sint Joris is verreweg de oudste vereniging van Berlicum. Wij bestaan volgens de Caert (dat zijn de statuten, die te vinden zijn in het Brabants Historisch Informatie Centrum te 's-Hertogenbosch) officieel en ononderbroken sinds 1615. Ons land telt thans ongeveer 350 gilden, waarvan zo'n 200 in Noord Brabant.

Overheid

Geen gilde zonder bestuur, net zoals bij elke andere vereniging of organisatie. Wel klinken de titels anders, want ze zijn wederom gebaseerd op – deels militaire – tradities. Het dagelijks

bestuur wordt Overheid genoemd. Enkele dragen de titel "deken", dat uit het latijn is afgeleid van decanus, ofwel leidinggevende. De titels binnen het bestuur zijn:

Hoofdman	voorzitter
Oud Deken	vicevoorzitter
Deken Schrijver	secretaris
Deken Rentmeester	penningmeester
Jong Deken	belast met deeltaken

Daarnaast kent het gilde de volgende rangen en functies:

Gildeheer	vertegenwoordiger namens het kerkelijk gezag
Koning	hoogste ceremoniële positie in het gilde
Keizer	gildebroeder die ooit 3x 'koning' schoot.
Vaandrig	drager van het gildevaandel bij openbaar optreden
Standaardruiter	draagt de standaardvlag, het symbool van het gilde
Commandant	bevelvoerende gildebroeder
Hoofdtamboer	trommelt uiteraard zelf, heeft de leiding over de
Tamboer	roert de trom als het gilde uitrukt.
Klaroenblazer	sinds 2002 beschikt Sint Joris over bazuinen
Hoofdvendelier	vendelt, heeft de leiding over de vendeliers
Vendelier	gildebroeder die het vendel draagt en vendel
Schutter	schiet in wedstrijden met geweer of kruisboog
Gildeknaap	jonge leden tot 18 jaar.

Ik ben van 2015 tot 2017 Jong Deken geweest en vanaf 2017 tot 2023 Oud Deken en Koning.

Houten koningsvogel

Koning

Hij is ceremonieel gezien de hoogste gezagdrager. Hij draagt het vest met het koningszilver (oud koningen) en een zilveren kroon. Het koningsschieten vindt rond de naamdag van Sint Joris (23 april) eens in de drie jaar plaats. Koning ben je dus voor drie jaar. Maar dan moet je wel eerst de houten vogel (historisch correct heet die papegaey) op 17 meter hoogte eraf geschoten hebben. De laatste splinter telt.

Na drie jaar bij het volgende koningsschieten schenkt de koning een op zijn persoon afgestemd zilveren schild, dat dan op het koningsvest komt. Op het Koningsschild zijn vermeld: de datum en de familienaam, voornamen, terwijl het beroep dat men uitoefende symbolisch op het schild moet zijn afgebeeld. In 2017 schoot ik de "Vogel" eraf en was de nieuwe koning van het Sint Joris Gilde Berlicum. In verband met corona was het niet mogelijk koning te schieten in 2020 en 2021. In 2022 (ik was inmiddels vijf jaar koning) kon het koningsschieten weer doorgaan en mocht ik mijn zilveren koningsschild aan het gilde schenken.

Op het schild staat mijn beroep Ontwerper / Calculator afgebeeld met een geo-driehoek, potlood en calculator. Daarnaast mijn werkgever BAM Infratechniek Zuid 's-Hertogenbosch en als vakgebied Elektra, aangeduid met de bliksemschichten links en rechts op het schild. Mijn familienaam, doopnamen en geboortedatum zijn op de achterkant van het schild gegraveerd.

Ook in 2022 schoot ik weer het laatste stuk van de "Vogel" omlaag en werd mijn koningschap geprolongeerd.

Keizer

Keizer wordt men door drie keer achtereenvolgens de "Vogel" te schieten. Heeft een Gildebroeder / Zuster tweemaal de "Vogel" achtereenvolgens geschoten, dan wordt hem of haar de gelegenheid geboden om voor de derde keer de Koningsvogel te schieten. Je schiet dan op een daartoe speciaal geprepereerde "Vogel", waarop je een door de Overheid vast te stellen aantal schoten moet lossen.

Koningsschild Sjef Hoevenaars

Keizer Sjef Hoevenaars

Keizer van het Sint Joris Gilde Berlicum.

Aan mij de beurt om in 2023 (ik was toen zes jaar koning geweest) voor de derde keer de Koningsvogel te schieten. Door de Overheid vastgestelde aantal schoten was 25. De geprepareerde "Vogel" viel na 3 schoten. Dus was ik vanaf dat moment, sinds 1615, de vierde

Keizer wordt men voor het leven. Een dubbelfunctie is dan niet meer mogelijk. Keizer is meer een ceremoniële functie.

Ook de Keizer schenkt een zilveren schild. Hij mag gebruik maken van het bestaande Koningsschild. Ik heb een onderschild laten maken met de afbeelding van drie vogels. Verder de Tekst "Keizer Sjef Hoevenaars 2023". Dit onderschild is met behulp van zilveren kettinkjes aan het Koningsschild bevestigd. Ik heb het in 2024 (na een jaar Keizerschap). aan het Gilde geschonken.

Keizersschild Sjef Hoevenaars

Ik hoop in het kort een indruk gegeven te hebben wat een schuttersgilde is. Alles benoemen rond de mores en rituelen zou een heel boekwerk in beslag nemen.

Veel is er te lezen op onze Website: www.sint-joris-berlicum.nl

Met vriendelijke Gildengroet,
Keizer Sjef Hoevenaars
Sint Joris Gilde Berlicum

Jachtstoel

Timmerman

Geen misverstand alsjeblieft, deze stoel is niet van TIMMERMAN maar van een dochter van hem. Desgevraagd heeft zij voor deze keer de auteursrechten van haar werk met een glimlach aan jullie allen afgestaan.

Zo kun je vanachter je eigen voordeur zelf een voorstelling maken van deze stoel en de omgeving waarin die staat, in het midden des lands. Maar nu heb je tegelijk ook een voorbeeld, hoe er zelf zo een te maken. Stel je voor die gewoon in eigen tuin te plaatsen, ik garandeer je veel bekijks. Maar geen glimlach, zelfs niet van jouw beste burens.

TIMMERMAN

Geld overmaken, korte historie en ontwikkeling in Nederland

Cor Cornelisse

Het begon met de oprichting van de Rijkspostspaarbank eind 19de eeuw, gevolgd door de Postcheque-en Girodienst in de jaren twintig van de vorige eeuw en de fusie in 1986 tot Postbank NV. De girodienst maakte gebruik van ponskaarten en vanaf 1963 werden de overschrijvingen geautomatiseerd door inzet van computers van het Amerikaanse IBM.

Postbank

In 2009 verdween de naam Postbank en werd het de fusienaam ING-bank. Giroblauw werd ING-oranje.

Er werd veelal contant betaald met de vertrouwde 'harde' gulden. In de jaren 1960 verdween het loonzakje, doordat het loon steeds meer naar bank- en girorekeningen werd overgemaakt. Voor de eerste keer was dat dikwijls voor 'moeder de vrouw' een verrassing, nu ze zag wat manlief als kostwinner echt verdiende. Vanaf 1963 tot 1994 kon er met de kascheque geld worden opgenomen. Van 1970 tot 2002 was de girobetaalkaart te gebruiken en van 1977 tot 2023 de acceptgirokaart. Vooralsnog blijft de overschrijfskaart beschikbaar.

In 1990 verschijnt de Pinpas, een persoonlijke betaalkaart met een bijbehorende viercijfercode. PIN staat voor Persoonlijk Identificatie Nummer en zorgt voor een uniform betalingssysteem. Het werkte door middel van een magneetstrip, waarbij de kaart door een pinautomaat gehaald moest worden en de pincode moest worden ingetoetst. Een afgeleide hiervan, de Chipknip, bestond vanaf 1996 en verdween in 2015 toen ook de betaalpas van een chip werd voorzien. Tegenwoordig houdt je de pas tegen een scherm van de betaalautomaat en je hebt betaald. Soms wordt gevraagd de pincode in te toetsen, hetgeen volgens mij is bedoeld opdat wij senioren de code niet vergeten.

Betalingen per cheque of postwissels zijn in Nederland niet meer gangbaar. Andere moderne betaalmethoden zijn het gebruik van iDEAL (> 70%), betalen via een bank-app met het scannen van een QR-code, inzet van Creditcards (Mastercard, VISA, V-pay, American Express) en PayPal bij online betalingen. Achteraf betalen

kan ook bij Klarna of Riverty. Natuurlijk kan ook nog steeds gebruik worden gemaakt van de door alle banken verstrekte eigen Europese Overschrijfskaarten.

Betaal veilig bij ons

In opkomst zijn betalen met Digitale Wallets, zoals Apple Pay en Google Pay en ook met Cryptocurrency als valuta. Voor kleinere bedragen is er Tikkie, een mobiele app voor een online betaalverzoek. Tot zover een beknopt overzicht van onze nationale betaalmethoden. Zoals je ziet zijn het nu voornamelijk Amerikaanse betaalmethoden die overheersend zijn voor het betalen in Europa. Daardoor vallen de betalingen onder Amerikaanse wetgeving en sancties. Gezien het gure geopolitieke klimaat is onafhankelijkheid van Amerika een nieuwe gewenste werkelijkheid. Europese soevereiniteit is belangrijker geworden. De Europese Unie werkt samen met de Europese Centrale Bank (ECB) aan een digitale euro. Het moet ons, als het gaat om monetair beleid, helpen onafhankelijker en stabielere te worden. Een digitale euro zou consumenten naast contant geld een extra betaalmogelijkheid bieden. Deze zou overal in het eurogebied te gebruiken zijn en geaccepteerd worden in winkels, online of tussen mensen onderling. Het zou de strategische autonomie en schokbestendigheid van Europa versterken. Het basisgebruik van een digitale euro zal gratis en ook bereikbaar zijn voor mensen met beperkte digitale en financiële vaardigheden. Niemand wordt uitgesloten.

Al die betalingssystemen in de verschillende Europese landen kunnen we beter integreren in een geavanceerd systeem, dat in heel Europa werkt. Het gaat om het 'inter-operabel' maken, dat wil zeggen het aan elkaar knopen van de betaalmethodes. Onder de vlag van

het European Payments Initiative (EPI) werken sinds vijf jaar commerciële banken uit Duitsland, Frankrijk, België, Luxemburg en Nederland (ING, Rabobank, ABN Amro) aan Wero (We+euro=Wero).

Wero kun je zien als de Europese variant van iDeal, een gebruiksvriendelijke, veilige en efficiënte digitale portemonnee voor alle betaalfuncties van gebruikers in heel Europa. Van betaalverzoeken tussen personen en pintransacties in de winkels tot online betalingen. Het betalen gaat dan onder Europese regels en Europese toezicht. Momenteel werkt Wero al in Duitsland, Frankrijk en België en het wordt in de loop van dit jaar in fases geïntroduceerd in Nederland, ter vervanging van iDeal. Eind 2027 zouden alle consumenten over moeten zijn naar dit nieuwe betaalsysteem. Een van de sterke punten moet het gebruikersgemak worden met meerdere betalingssystemen geïntegreerd in één app. Bovendien kun je betalingen doen in het buitenland.

Het idee is natuurlijk niet nieuw, maar wordt urgenter sinds 'Amerika' steeds meer vreemde streken uithaalt en Tech-mastodonten het vaker voor het zeggen krijgen. Wel hebben sommige landen moeite om afscheid te nemen van hun eigen nationale betaalmethode, maar zo gaat dat wel vaker in ons 'verenigd' Europa. Een ander fenomeen is dat Amerikanen beleggen en investeren en Europeanen sparen. De Europese Commissie komt nu met een plan, om dat spaargeld te laten rollen en in te zetten voor de economie van de EU. Spaargeld gebruiken voor broodnodige investeringen met het

samenbrengen van de losse kapitaalmarkten. De Commissie wil met name regelen, dat investeren en beleggen aantrekkelijker worden om zodoende het geld van mensen beter te laten renderen. De meeste Europese burgers laten hun geld nu sudderen op een spaarrekening. Je hebt het dan wel over een duizelingwekkend bedrag van tienduizend miljard euro.

In eerste instantie wordt Wero in Nederland enkel de vervanger van iDeal. Daarna worden betaalverzoeken, contactloos betalen in winkels en betalen met QR-codes toegevoegd. De keuze is aan de consumenten en winkeliers of ze hier ook echt gebruik van gaan maken. Het is niet ter vervanging van Tikkie. De diensten van de alles-in-één-betaloplossing worden geleidelijk aan nog verder uitgebreid met nieuwe functies. Zoals abonnement betalingen, het huren van auto's en reserveren van hotelkamers. Ook een product pas betalen bij aflevering en het uitgesteld betalen gaan in de toekomst tot de mogelijkheden behoren. Evenals een verzekering bij een (grote) aankoop, zoals nu alleen met een creditkaart het geval is. Voor particulieren wordt het gebruik van Wero gratis.

Cor Cornelisse

Krachtig ouder worden

Jan Tervoort

Op 18 nov 2025 bezocht ik namens de SEC (Sociaal Economische Commissie) de bijeenkomst van de Koepel Gepensioneerden te Culemborg met als onderwerp: "Krachtig ouder worden, praat vandaag over morgen".

Onderstaand mijn eigen samenvatting van deze bijeenkomst. De hoofdaspecten, die aan de orde kwamen, waren Wonen, Zorg en Welzijn.

Wonen

Vroegtijdig, al dan niet in werkgroepen of met familie, vrienden of gelijkgerichte personen, nadenken over hoe kan of wil ik zelfstandig blijven wonen in het kader van mobiliteit, bereikbaarheid en levensloopbestendigheid van de huisvesting.

Zorg

Maken van "voorzorgcirkels" in de buurt. Dat zijn netwerken van ongeveer tien mensen, die elkaar op verschillende manieren ondersteunen. Denk ook aan de beschikbaarheid van hulpmiddelen

als traplift of lift en de bereikbaarheid van een ziekenhuis. Geef ook aandacht aan de bereikbaarheid van het openbaar vervoer.

Welzijn

Zelf als persoon betekenis houden in de derde levensfase door stimulerende gesprekken. Verbondenheid houden met de omgeving en autonomie behouden, nieuwe dingen blijven ontdekken en lang gezond blijven. Wederkerigheid bij het vragen en aanbieden van hulp is altijd van belang, maar: "vrijwilligheid is niet gelijk aan vrijblijvendheid." Het belangrijkste is uit voorzorg te handelen en dus niet af te wachten tot het te laat is.

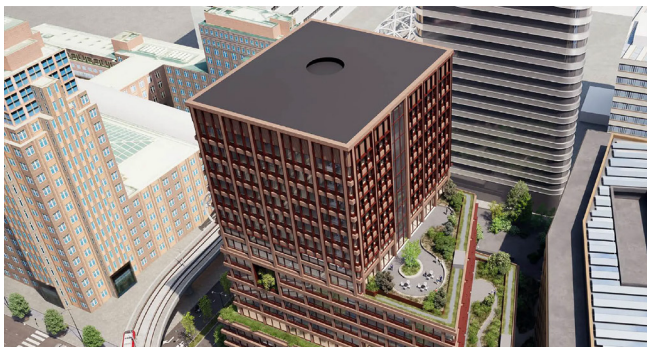
**Levenstestament,
niet fijn...
Wel belangrijk!**

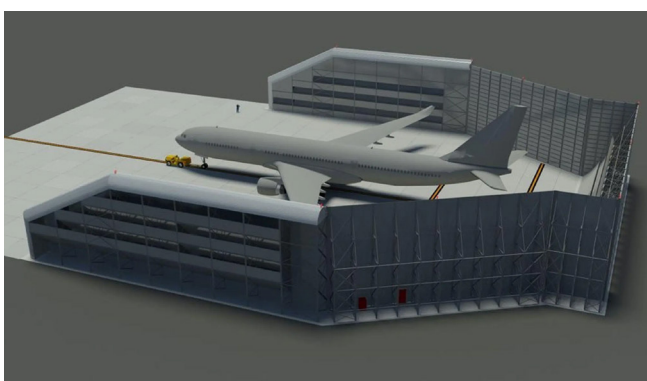
In de na afloop gevoerde groepsgesprekken kwam het belang van het hebben van een "levenstestament" als belangrijkste onderwerp aan de orde.

Jan Tervoort

Het Rijksvastgoedbedrijf en bouwbedrijf BAM hebben een contract getekend voor de bouw van een nieuw rijkskantoor aan de Juliana van Stolberglaan in Den Haag. Het pand, bedoeld voor het ministerie van OCW en uitvoeringsorganisatie DUO, moet in het tweede kwartaal van 2030 de deuren openen. Het 76 meter hoge gebouw krijgt een draagconstructie, vloeren en mogelijk ook kernen van hout.

BAM realiseert op Vliegbasis Eindhoven de eerste Ground Run up Enclosure van dit type in Nederland, een afgesloten testhal waar vliegtuigen na onderhoud hun motoren veilig kunnen proefdraaien. In opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf, namens Defensie, bouwt BAM de faciliteit, zodat motortesten veiliger kunnen plaatsvinden en het geluid voor de omgeving binnen de normen blijft. De bouw start na de bouwvak 2026, afhankelijk van de vergunningen.

Leerlingen en personeel wennen aan een getransformeerde leeromgeving met de opening van de nieuwe Peebles High School, die het gebouw vervangt dat in 2019 door brand werd verwoest. Het project is gerealiseerd door BAM in samenwerking met Scottish Borders Council en Hub. South East combineert een moderne, duurzame school met een sterke focus op de gemeenschap en de ontwikkeling van vaardigheden in de Scottish Borders.

Schiphol en BAM bouwen een nieuwe parkeergarage op P3 Lang Parkeren. De luchthaven voegt daarmee ruim 4.000 overdekte parkeerplaatsen toe aan de grootste parkeerlocatie van Nederland. Reizigers kunnen vanaf medio 2027 hun auto parkeren in de nieuwe parkeergarage. De toevoeging draagt bij aan de passagierservaring en een betere bereikbaarheid van de luchthaven.

Informatieadres
Vereniging BAM Gepensioneerden
H.J. Nederhorststraat 1
2801 SC Gouda
Telefoon (0182) 59 04 05
E-mail vbg@bam.com

*De vereniging is aangesloten bij de
Koepel Gepensioneerden*